

Türkiye'nin AB Yolculuğu

Türkiye'nin AB yolculuğu deyince aslında ne anlamalıyız? 1963'de imzalanan Ankara Anlaşması'nı mı? Yoksa Osmanlı İmparatorluğu'nda III. Selim'in başlattığı Avrupalılaştırma hareketlerinden biri olan 1792 Nizam-ı Cedid'i mi? Veya Osmanlı Devleti'nin Avrupalı bir devlet olarak kabul edildiği, 1856 tarihli Paris Antlaşması mı?

Tarihin akışına baktığımızda Batılılaştırma hareketinin 200 yılı aşan bir süreç olduğunu görürüz. Türkiye'nin AB yolculuğunu, modern anlamda, Ankara Anlaşması olarak esas alırsak, 55 yıldır devam eden bir serüven, bir yolculuk olarak görmek mümkündür.

Bu yolculuğun köşe taşlarına kısaca göz atalım isterseniz;

1963 Ankara Antlaşması

1973 Katma Protokol

1987 Tam Üyelik Başvurusu

1995 1/95 Ortaklık Konseyi Kararı ve GB

1997 Lüksemburg Zirvesi ve Türkiye'nin İlişkileri Tek Taraflı Dondurması

1999 Helsinki Zirvesi'nde Adaylık Statüsü Tanınması

2005 Türkiye'ye 3 Ekim'de Tam Üyelik Müzakereleri Başlaması

2005-2018 arasında devam eden süreçte ise; teknik düzeyde yürütülen ilişkiler, siyasi düzlemde maalesef beklenen ve istenen seviyede değildir.

Yarım Asrı geçen bir macera içindeyiz. Klasik deyimle; ne kapıdan içeri girebiliyoruz, ne de kapı bir türlü kapanmıyor. Son 55 yılda, soğuk savaş sona erdi. Doğu Avrupa ülkeleri, AB'ye tam üye oldu. İngiltere Brexit ile AB'den çıktı. Ancak hala Türkiye, AB yolculuğunda, geleceğini arıyor.

Avrupa Birliği'nin bir barış projesi ve değerler manzumesi olduğu muhakkaktır. Gelişmiş ve ileri demokrasi, temel hak ve özgürlükler, yüksek seviyede yaşam kalitesi, hukukun üstünlüğü, her ülkenin ulaşmak istediği temel değerlerdir.

Ancak, Türkiye'nin de bu değerleri taşıdığını unutmamak gerekir. Doğu Avrupa ülkelerini neredeyse koşulsuz AB'ye tam üye yapan AB, neden Türkiye'yi tam üyelik konusunda sürekli oyalamaktadır. Çok basit bir konu olan Vizelerin kaldırılmasında bile, bin bir türlü gerekçeler sunmaktadır.

Geliştirilmiş üyelik kavramını ortaya atıp, “Biz Türkiye’yi AB’ye almayalım, özellikle Karar Mekanizmalarımızda yer almasın” ancak, diğer tüm haklardan faydalansın demek mi? İstiyor. Zaten hiçbir zaman alınmayacağını neden açıkça söylemiyor. Tarihe hesap vermekten mi korkuyor? Tarihi sorumluluğu, Türkiye’den mi bekliyor? Kısacası Türkiye’den, Ben AB’den kopuyorum, demesini istiyor? Bir bakıma Texit mi bekliyor?

Biz AB’den çok şey öğrendik. GB sayesinde global ekonomiye entegrasyonu, rekabeti, kaliteyi, üretim alternatiflerini çeşitlendirmeyi, teşvik ve destekleri, AB kavramlarıyla bütünleştirdik. Bugün endüstri 4.0’ı hatta 5.0’ı tartışıyorsak, elbette AB’nin katkısı yadsınamaz.

Biz geleceğimizin AB’de olduğuna inanan bir toplumduk. Ancak bugün baktığımızda % 68.8’lik bir oranla Türk halkı AB’ye inanmıyor. Bu aslında çok trajik, aynı zamanda da AB’nin vizyonsuzluğunu ve güdüklüğünü gösteren önemli bir parametredir.

Türkiye’nin AB yolculuğu, AB’nin içinde yaşadığı temel sıkıntılara ve AB üyesi ülkelerdeki seçimlere kurban edilmektedir. Artan milliyetçilik, hatta ırkçılık, İslam karşıtlığı, göçmen sorunu, terörizm karşısında, AB geleceğe yönelik politikalar üretmemektedir. İngiltere’nin AB’den kopuşu, milliyetçi/ırkçı partileri harekete geçirmiş ve bazı ülkelerde AB’den çıkalım söylemleri yüksek sesle söylenmeye başlamıştır.

Bugün Türkiye G20 ülkesidir. Hızla büyüyen ekonomisinin yanı sıra, gelişen ve güçlenen askeri gücü ve en önemlisi sosyal alanda yapısal değişiklikleri içselleştiren bir ülkedir. Elbette yaşadığımız temel sıkıntılar yok değildir. 15 Temmuz sonrası, AB’nin tutumu, bizleri çok derin ve farklı düşüncelere yöneltmiştir. Batı İttifakı’nda yer alan Türkiye, ne AB ne de ABD’den beklediği ve istediği desteği görememiştir.

Türkiye, AB yolculuğunda geleceğini net görmek istiyor. AB’de yaşanan siyasi ve ekonomik çalkantılar, siyasi entegrasyonun durması, derinleşmek yerine, genişlemeyi seçmesi, Almanya’nın AB üzerindeki ekonomik ve siyasi otoritesi, AB’nin Türkiye gibi büyük bir ülkeyi, Rumların ayak oyunlarına kurban etmesi, AB’nin nasıl bir gelecek düşlediğini bilinmeze sürüklemektedir.

Türkiye bölgesel güçtür ve küresel aktör olma yolunda hızla ilerlemektedir. AB’nin bunu görmezden gelmesi şaşırtıcıdır. Hatırlatmakta fayda var ki Türkiye, Sovyet tehdidine karşı, Batı’nın “uç karakolu” olarak güvenliğini sağlamıştır. Halen de mülteciler konusunda da AB’ne destek olmaktadır. Acaba Türkiye daha ne yapmalıdır. “Ahde Vefa” göstermesi gereken, Türkiye midir? AB midir? Türkiye, AB’li veya AB’siz yoluna devam etmektedir. Yakın bir gelecekte AB’ye Kopenhag Siyasi Kriterleri yerine, Ankara tam üyelik kriterlerini masaya koyarsa hiç şaşırılmamalıdır.

AB Őuanda D6nem BaŐkanđ Bulgaristan. Zor bir d6nemde bu baŐkanlıđı y6r6tmek elbette kolay değil. 6zellikle Brexit, 2020 mali 6er6vede anlaşması ve g66 problemleri s6recinde. Bulgaristan fikir birliği, uzlaŐı ve diyalog diyor (D6nem BaŐkanı; Lilyana Pavlova). Peki AB bunları sağlayabilecek mi? Ve tabi en 6nemli konu: AB'nin Doğu Sınırı; Balkanlar mı? Olacak yoksa T6rkiye'yi de i6ine alacak Őekilde Rusya-Azerbaycan sınırı mı olacak?

Bulgaristan'dan hemen sonra D6nem BaŐkanlıđı'nı Avusturya alacak. Avusturya malum aŐırı milliyet6iliğin Avrupa'da adeta merkezi konumundadır. Aralık 2017'de İslam ve g66men karŐıtı olan 6VP ve FP6 (6VP: Avusturya Halk Partisi / FP6: Avusturya 6zg6rl6k Partisi) koalisyon kurdu. Bu iktidar, aynı zamanda AB'nin en aŐırı milliyet6i h6k6meti olacak. Peki, Avusturya D6nem BaŐkanı olarak, T6rkiye ile m6zakerelere devam edebilecek mi?

G6r6nen o ki T6rkiye AB ilişkileri ve T6rkiye'nin AB yolculuğu bir t6rl6 bitmek bitmeyen hikaye olarak kalacaktır. Sanıyorum bu yolculuk hikayesini ne T6rkiye ne de AB sonlandıracaktır. Nihai kararı Tarihin bizzat kendisi verecektir.